

Pressmeddelande

2011-09-07

Ny forskningsantologi från SNS

Konkurrensens konsekvenser – vad händer med svensk välfärd?

Produktionen av välfärdstjänster i Sverige har under de senaste 20 åren genomgått ett genomgripande systemskifte. Från att ha varit ett land med omfattande offentliga välfärdsmonopol har Sverige gått långt i att tillåta privata vinstdrivande aktörer inom den offentligt finansierade välfärdstjänster.

I forskningsantologin *Konkurrensens konsekvenser – vad händer med svensk välfärd?* (SNS Förlag) medverkar en rad ledande välfärdsforskare som på SNS uppdrag har gjort en inventering av tillgänglig forskning och statistik om effekterna av konkurrens i produktionen av välfärdstjänster. Studien går igenom samtliga stora välfärdsområden: förskolan, skolan, individ- och familjeomsorgen, hälso- och sjukvården, arbetsmarknadspolitiken samt omsorgen om äldre och funktionshindrade.

- Den viktigaste slutsatsen av studien är att det råder en anmärkningsvärd brist på kunskap om effekterna av konkurrens i den svenska välfärdssektorn. Utifrån befintlig forskning går det inte att hitta belägg för att reformeringen av offentlig sektor medfört de stora kvalitets- och effektivitetsvinster som man hoppades på, säger Laura Hartman, forskningschef på SNS.

I antologins avslutande kapitel pekar Laura Hartman på ett antal principer som bör vara vägledande för fortsatta reformer av marknaden för välfärdstjänster:

Uppföljning och utvärdering är helt avgörande för att ge politiker och medborgare de beslutsunderlag som krävs för att kunna få en väl fungerande modell. Politiker behöver veta vilka modeller som fungerar bäst och medborgarna behöver information om kvalitet för att göra välgrundade val. Bättre statistikinsamling och satsningar på öppna kvalitetsjämförelser bör vara högprioriterat. Vid införandet av nya regler bör man överväga ett experimentellt upplägg, exempelvis genom regional begränsning, i syfte att göra reformerna utvärderingsbara.

Rätt balans i graden av reglering. Det kan finnas behov av reglering för att få marknaden att fungera bättre. Exempelvis skulle de segregande effekterna av det fria skolvalet kunna begränsas genom att förbjuda friskolor att använda kötid som urvalsinstrument. Men regleringarna får inte heller bli för långtgående – det riskerar hämma innovationskraften.

Bättre tillsyn och kontroll. Staten och kommunerna har ett stort ansvar för att säkra att oseriösa aktörer slås ut från marknaden så snabbt som möjligt.

- SNS kommer nu att gå vidare med fördjupade studier om hur den svenska modellen för konkurrens inom produktion av välfärdstjänster kan förbättras. Vi kommer att bjuda in ledande företrädare för kommuner, landsting och privata utförare som i dialog med forskare får möjlighet att definiera inom vilka politikområden som behovet av förbättrat kunskapsunderlag är störst. Forskarna får sedan ta fram de beslutsunderlag som efterfrågas. På detta sätt hoppas vi på SNS bidra till en mer saklig debatt om den svenska välfärdsmodellen, avslutar Laura Hartman.

Laura Hartman är redaktör för antologin och forskningschef på SNS.
Kontaktuppgifter: laura.hartman@sns.se eller 0730-33 79 33

Övriga författare: **Anders Anell**, adjungerad professor, Ekonomihögskolan vid Lunds universitet; **Kajsa Hanspers**, doktorand i nationalekonomi, Uppsala universitet; **Martin Lundin**, doktor i statsvetenskap, IFAU; **Eva Mörk**, professor i nationalekonomi, Uppsala universitet; **Marta Szebehely** professor i socialt arbete, Stockholms universitet, **Jonas Vlachos**, docent i nationalekonomi, Stockholms universitet samt **Stefan Wiklund**, doktor i socialt arbete, Socialhögskolan vid Stockholms universitet.

Recensionsexemplar: Kontakta Nina Bruce, nina.bruce@sns.se eller 08-507 025 74